

JEAN GENET'DE TOPLUMSAL MESAJ*

Deniz KÜZECİ**

ÖZET

JeanGenet, babası belli olmayan, annesi tarafından çok erken yaşta terk edilmiş biri olarak bu terk edilmişliğin acısını hayatının sonuna kadar hissetmiş ve her fırsatta dile getirmiş, kaleme almıştır. Dolayısıyla tüm eserlerinde hayatındaki bu acı anların izlerini bulmak mümkündür. Zira yazarın çocuklukta yaşadığı bu psikolojik travma ömrü boyunca onu takip etmiştir. Bu kötü yaşanmışlıklar topluma karşı bir başkaldırı şeklinde yansır yazarın eserlerine. Kendini her türlü pisliğe bulaştıran düzene isyan eder ve hayatında bulaşmış olduğu çirkeflerin kaynağını içinde yaşamış olduğu toplumsal düzene bağlayarak şöyle der:"Benden hain, hırsız, yağmacı, muhbir, nefret edilecek, yıkıcı, aşağılayıcı, kalleş biri olmam istendi." Bunlar hiçbir kimsenin normal şartlarda tercih edeceği şeyler değiller. JeanGenet içine düşmüş olduğu çirkefin başta aile düzeninden kaynaklanan ve toplumun her yerine nüfuz etmiş, sahipsiz çocukların hayatlarını kararttığı, zayıf insanların kullanıldığı, güçlülerin seyirci kaldığı ve Genet'nin de maruz kaldığı, nefret ettiği ve kötülük vasıtasıyla toplumsal mesajını verdiği insanlıktan uzak bir dünyayı anlatmaya çalışır. Toplumlari, milletleri, dinleri tüm yerleşmiş kurallari sorgular. Genet başka ırktan, başka dinden insanlara yardım eder. Kendisinin yaşadıklarını başkalarının yaşamamasini ister. Genet eserlerinde yaşadıklarını göstererek toplumsal mesaj vermeye çalışır. Kendinin yaşadıklarını başkalarının yaşamamasini istemez. Suça bulaşmış bir yazar olarak Genet'yi suça bulaştıran hayatını özetledikten sonra insanlığa vermek istediği mesaj irdelenmeye çalışılacak.

Anahtar Kelimeler: Jean Genet'de Toplumsal mesaj, Genet Tiyatrosu, Genet ve Toplum, Kötüden hareketle iyiye varma.

SOCIAL MESSAGE IN JEAN GENET

ABSTRACT

Abandoned by his mother at an early age Jean Genet, his father is not certain, felt the pain of this abandonment by the end of his life and he expressed and wrote it at every opportunity. He rebels against the

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, El-mek: dkuzeci@atauni.edu.tr

system that leads him to every kind of malice. And by making the social order, which he lives in, liable for the loatsome things he did, he says: "I was asked to be a person who is traitor, robber, despoiler, informant, and swine, devastating, humiliating, and treacherous." These are not the things that no one would normally prefer. The reason of Jean Genet's bad condition is primarily family order, then the brutal World which darkens the ophaned children's life and also Genet's life, in which poor people are used and the strong ones are just an onlooker, from which Genet hates and he gives his social message thorough malice. Genet tries to give a socail message by showing his experiences in his works. He interrogatesthesocieties, thenations, the religions and all settled rules. Genetaids the peoples who are other religion, otherrace. He does not want the others gain experience what he experienced. We will study the social message of Genet after summarizing Genet's life having implicated in the crimes.

Key Words: Social message in Jean Genet, Theatre of Genet, Genetand Society, Reaching to the better from the bad.

Genet'nin Yaşam Mücadelesi

Jean Genet'nin yaşamına göz attığımız zaman babasız ve annesi tarafından da daha yedi aylıkken Fransa'nın Çocuk Esirgeme kurumuna (L'AssitancePublique) terk edilmiştir.¹Genet kırsal ve yoksul bir bölge olan Aliny-en-Morvan adında bir köyde marangozluk sanatı ile meşgul olan bir ailenin koruyuculuğuna bırakılır. Anne sütü ve anne sıcaklığından mahrum bir şekilde bebekliğini geride bırakan küçük Jean 6 yaşına bastığında İlkokula başlar. Diğer ailesiz çocuklara göre şanslı olan Jean ağır işlerde çalışan köylülerden daha rahat bir sanatçı aileye verilmesine ve koruyucu anne babanın ona diğer ailesiz çocukların koruyucu ailelerinden daha iyi davranmasına rağmen, koruyucu aileler hiç bir zaman para karşılığı üslendikleri bu görevlerinde parisli bu küçüklere kendi çocukları gibi davranmazlar. Evin diğer çocuklarına göre daha az ilgi gösterilmekte ve yapılacak işlere onları göndermektedirler.

Morvan Paris'in Güney doğusunda Paris'e kuş uçuşu 228 km yakınlıkta olmasına rağmen, MassifCentral'ın kuzey doğusunda oldukça kırsal, kayalıklarla kaplı, endüstri dünyasından ve medeni toplumdan uzak, ormanlık bir bölgede küçük ve ilkel bir köydür. Gerçek Fransızcadan çok farklı bölgesel bir dilin konuşulduğu, farklı örf ve adetlerin devam ettiği katı kuralları ile zor doğa şartlarının birbirini tamamladığı bir köy.²Genet'ninyedi aylıkken koruyucu aileye verildiği bu köyün yaşam şartlarının, insanların, katı geleneklerinin ve bu köyde gittiği okul ve kilisenin Genet'nin yaşam savaşında oldukça olumsuz etkileri olmuştur. Çocukluğunu istemeyerek burada geçirmeye katlanması, hatta on üç yaşına geldiğinde zorunlu olarak gönderildiği Alembert sanat mektebinden kaçtığı güne kadar mutluluk oyunu oynadığı bu köyün kötü hatıraları Genet'nin önündeki tüm yaşamını etkiler ve orada zihnine kazınan kötü izler onu hayat boyu hiçbir zaman terk etmez.

Kendi anne babalarını, kendi hayatlarını seçme şansına sahip olmayan bu masum kimsesizler, kaderin kendilerine attığı tokadın üstüne kendi ailelerinin tokadını da yedikten sonra, bu köhne köyde yaşayan kaba köylülerin hor görmelerini hemen hemen her fırsatta dile getirmektedirGenet. Yaşadığı kötü tecrübeleri anımsamakta ve onun hala o günlerin tesirinde

¹Dichy, Albert-Fouché Pascal, (1989).*Jean GenetEssai de Chronologie 1910-1944*, Bibliotheque de la Littératurefrançaise, Paris, p.22

²İbid25

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

olduğunu görmekteyiz. Edmund White'in şu cümleleri Genet'nin çocukluğunu geçirmek zorunda kaldığı bölgenin ne kadar medeniyetten uzak ve doğal şartlarının ne denli çetin olduğunun işaretlerini vermektedir. “İnsanların çoğu tarafından diğer Fransızlar için anlaşılmasın olan bir lehçenin konuştuğu bir bölgeydi ve Alligny'de konuşulan bu dil Saulieu'de aynı şekilde konuşulmuyordu. Halk arasında ki şu söylenti de oldukça şaşırtıcı, “Morvan'a ne iyi insan ne de iyi boran gelir.” (Il ne vient à Morvannibonsgensnibonsvents). (White,25)

Morvan'da kötü muamele gören ailesiz çocukları en derinden üzen şey, köylülerin onları “Paris'in piçleri” ve bu anlamda geçişik hitap şekilleri ile çağırmasıydı. Üzerilerine giydirdikleri pijamaya benzer aynı tip elbiseleri onların çok uzaktan bile tanınmalarına yönelik bir uygulama olup Genet ve onun gibi koruyucu ailelere verilen diğer sahipsiz çocukları oldukça üzen bir uygulamaydı. Ayrıca kaçmalarını önlemek amacıyla ayaklarına giydirdikleri ağaç takunyaları taşımının zorluğu, onların psikolojilerine getirdiği yükün yanında çok hafif kalmaktaydı.

Özellikle Genet bunlara çok üzülmüyor, bu düşünce içerisinde içinde büyüttüğü isyanını ilerde kaleme alacağı eserlerine malzeme olarak kullanmaya hazırlanıyor, onları bu şekilde bir yaşama mahkûm eden yaşam düzeninin yüzüne vuruyordu. Kimsesiz Genet ve arkadaşları için Morvanlı günler çok ağır geçer. O küçük bedenler, annesiz, babasız, yuvasız olmanın yanında bu köyün vahşi insanlarının alaycı bakışlarına maruz kalıyor, üstüne alaycı tavır ve sözleri de onları derinden yaralar. Genet köylülerin bu alaylı bakışlarına hiçbir zaman tepkisiz kalmaz. Onu derinden yaralayan bu bakışları asla unutmaz. Hayatının her aşamasında o günlere geri dönerek kötü anılarını tekrar tekrar yaşar.

Küçük yaşta bakıcılığa verilen kimsesiz çocuklar resmi olarak koruyucu ailelerinin isimlerini taşımadıkları için okula başladıklarında Morvan'lı çocukların alay konusu olup ve büyükleri gibi bu yörenin çocukları da kimsesiz çocukları alaya alarak üstünlüklerini her fırsatta yüzlerine vurma zevkini ve yüzüzlüğünü gösterirler. Bu durum Jean Genet için oldukça hislendirici, duygusallığını Morvan'dan gidinceye kadar gizlese de ilerde “şüphesiz Jean Genet'nin Romanlarının kaynağını” ve sayfalarını oluşturacaktır.(Dichy-Fouché,21)

Genet'nin Çocukluk Düşleri

Genet diğer kimsesiz çocuklara göre şanslı sayılırdı. Çünkü Genet'nin düş kuracak zamanı vardı: Morvan'da kimsesiz çocukları çetin işler bekliyordu. Bölgenin genel geçim kaynağı odunculuktu ve ayakta durmayı öğrenen her çocuk ailesiyle birlikte sabah erkenden kalkıp gece geç saatlere kadar ormanda çalışmak zorundaydı. Bölge fakirdi, yoksuldu, akşam eve ekmek götürmeleri gerekiyordu. Her çocuk altın değerindeydi iş gücü açısından. Götür getir işleri büyüklerden daha ziyade küçüklere tahsis edilmişti. Günde birçok kez ormanın yamacını aşağı yukarı inip çıkıyorlardı. İstenilen, yapılması gereken her şey onlar içindi yeter ki güçleri bir kere yetsin...

Kimsesiz çocukların durumuna gelince köylüler kendi çocuklarına daha insafli davranıyorlar, kendi çocuklarını gereğinden fazla üzmemek ve yormak çok ağır işlere sürmek istemiyorlar, daha çok bu işlerde takunyadan prangalı kimsesiz çocuklar kullanılıyordu. Onlara acımıyorlar, sabahtan akşama kadar götür getir işlerinin yanında kesilen çam ağaçlarını soyma ve budama işlemi yaptırılıyordu. Köylülerin kendi çocuklarının yorulma hakkı vardı, ailelerine isyan edebiliyor, canlarının istediği gibi davranabiliyorlardı. Kimsesiz çocukların iş bitinceye kadar yoruldu demeye şansları yoktu. Köylülerle beraber bu ağır işlerde çalışıyorlar ve iş bitince de büyük bir kısmı evde her duurumda olduğu gibi yemek sofrasında da ayrımcılığa mahkûm ediliyorlardı. Genet'nin koruyucu ailesinin fakir komşularının yanında olan başka bir kimsesiz çocuk hakkındaki gözlemleri bu ayrımcılığın boyutlarını çok açık bir şekilde ortaya koyuyor. Onlara “Bakıcı baba tarafından ters davranılıyor, aile tarafından hizmetçi muamelesi görüyor...aralıksız çalışarak

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

yorgun, yemekte şöminenin yanına diz çökmüş, aile yemek masasına kabul edilmemiş, ayrı tek başına” bir şeyler atıştırıyorlar. Başlı başına ayrımcılık ve şiddet kimsesiz çocukların hüküm sürdüğü yaşam şeklidir.³Genet bu kadar ağır işlere ve ayrımcılığa maruz kalmasa da yani kendisi gibi kimsesiz, yani kendisi gibi koruyucu aileye verilen, aynı elbise ve takunyaları giyen bu çocukları üzümlere izliyor, yapılan ayrımcılığa içten içe kızıyor, isyanının kaynağını oluşturan bu olaylardan kaçıp kurtulmak, bir daha hiç görmemek için hayaller kuruyordu. Genet arkadaşlarının maruz kaldığı kötü muameleyi kendisi yaşıyormuş gibi hissediyordu. Arkadaşlarının da yıllar sonra aynı hislerde olduklarını gösteren ifadeleri olmuştur. Koruyucu arkadaşlarından biri olan Louis Cullaffroy “Biz birbirimize benzemiyorduk, zira birbirimizin aynıydık.”⁴GenetMorvan’da tüm tiyatro eserlerinin ve romanlarının temellerini zihninde atıyor, politik düşüncelerini filizlendiriyordu. O kendini kabul etmeyen toplum düzenine karşı çıkıyor ta o zamandan kimsesiz çocukların tarafında yer tutuyordu.

Genet her sabah koruyucu ailesinin süt ineğini olatmaya götürmek zorunda idi. Otlakta ya sürekli roman okuyor, ya da İngilizce veya Latince öğrenmeye çalışıyordu. Okumaya ara verdiği zamanlar düş dünyasıyla baş başa kalıyor, kendini Morvan’dan kurtaracak treni hayal edip, romanlardaki bilmediği uzaklara, çok uzaklara gitmeyi düşünüyordu. Genet’nin eski arkadaşlarından biri yıllar sonra onun düş dünyasıyla olan ilişkisini şöyle anlatıyor: “ O her sabah ahırdan ineği çıkarır, köyün kuzey doğusunda 1500 metre uzaklıktaki tepede bulunan küçük çayıra olatmaya götürür. Bütün günü orada düş kurarak ve okuyarak geçiriyor.”⁵diyerekGenet’nin ta o zamandan bir farkındalık oluşturduğunu görüyoruz. GenetHırsızın Günlüğü adlı romanında bu otlaktaki düşlerini şöyle özetler: “Bir lokomotif beni izliyordu. Demir yolu üzerinde koşuyordum. Makinenin yakın sesini duyuyordum. Kırılarda koşmak için rayları terk ediyordum. Kötü lokomotif beni devamlı izledi fakat koruyucu aileme ait olan ve çocukken inekleri olatmaya götürdüğüm bir çayırın girişini kapayan bariyerlerden biri gibi bildiğim ağaçtan küçük ve kırılğan bir bariyerin önünde uslu uslu ve kibarca durdu. Bir arkadaşına bu düşü anlatarak şöyle diyorum: “... tren çocukluğumun bariyerinde durdu.”⁶Genet düş kurarak içinde bulunduğu ortamdan çıkıp başka ortamda olma zevkini yaşıyor, bir an olsun Morvan’daMorvan’ın havasını teneffüs etmiyor, yaşadıklarını unutmaya çalışıyordu.

Genet fitili çekilmiş bir bombaya benziyordu. Yaşı ilerledikçe dünyaya bakış açısı değişiyor. Düşündükçe daha farklı düşüncelerle doluyor, okuyarak edindiği bilgilerle düşüncelerini harmanlayıp özgürlük duygusunu benliğinde hissederek an be an isyan duyguları gelişen Genet kendine alaycı bakışlar savuran Morvan’lı köylülere intikam duyguları besliyor buradan kaçacağı günün planlarını çiziyordu.

Genet “pic” damgasını Morvan’da almış, bu sıfatın ağırlığı altında on üç yaşına kadar burada kalmaya zorlamış kendini, köylülerin hakaretlerine boyun eymiş, alaycı bakışlara katlanmış, adeta kendini bir kara delik gibi içine çeken, yok eden dünyanın pisliklerini kendi diliyle yüzüne tüküreceği güne kadar sabretmek zorunda kalmıştır. Genet’nin sorunları çocukluğunda, Genet her zaman sıcak bir yuva, şefkatli bir el aramış ama ona bu duygularını tattırarak gerçek aile sıcaklığını, gerçek anne baba şefkatini hiçbir zaman bulamamıştır. Zayıflığını kabul etmiş ancak kendisini koruyacak bir sığınak bulamadığı gibi, hor görülmüş, itilmiş, alay edilmiş, gururu ile oynanmıştır.

Genet Kimsesiz bir yetimhane çocuğu olmasına karşın okumayı, öğrenmeği seven, çalışkan bir çocuktur. İlkokulu birincilikle bitirmiş, öğretmenlerinin takdiri ile sınıf arkadaşlarını

³İbid 46

⁴İbidem

⁵İbid.56

⁶Genet, Jean, (1949) *Journalduvoleur*, Ed. Gallimard, p.219

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

kıskandıracak kadar kendini ilerletmiş, Latince ve İngilizce ile başka dünyalara tanıma fırsatı bulmuş, okuduğu romanlarla kendi dilini ve kültürünü en üst seviye getirmiştir. Bu sayede dünyayı daha iyi anlama imkânı bulmuş, kendini de ilerde en iyi şekilde anlatma yolunda bir araç edinmiştir.

Bu kırsal yörenin çetin şartlarında zamanı olabildiğince iyi değerlendirmiş, bu bölgede yaşam mücadelesi veren diğer çocukların asla ulaşamayacağı, hatta yerli köylülerin çocuklarını da geride bırakarak birincilikle mezun olmasına rağmen ilkokuldan sonra önüne zorunlu iki seçenek konur. Sadece iki meslekten birini seçme hakkı diğer bir ifade ile zorunluluğu olan GenetAlembert Mektebine yazıldığı ilk gün düşlerinde ki trene ilk gerçek biletini alır. Bu bilet sadece onu uzaklara götürmez. Hayatının tüm pis kokulu iğrenç safhalarına kapı açmış olur. Önce yakalanır yakalanmaz içeri atılır. Ardından hırsızlık, yankesicilik, fahişelik, derken tüm suçları işlemek zorunda kalan Genet hayatının önemli bir kısmını hapiste geçirir.

Genet'nin Suç Dosyası

Hırsızın Günlüğü adlı romanında en ince ayrıntılarına kadar hırsızlığını içtenlikle anlatan Genet, "Hırsız olmak için karar verdiğim hayatımın belli bir dönemi olmamıştır. Tembelliğim ve hayalciliğim 21 yaşına kadar kalmak zorunda olacağım Metray ceza evine sürükledi beni."⁷ diyerek, isteyerek ya da bilerek hırsızlık yapmaya başlamadığını, bir şekilde hırsızlığa sürüklendiğini ifade etmektedir. Genet bizzat kendisi hırsızlıklarının kaynağını Morvan'da ki bakıcı ailesine kadar götürmektedir. *Hırsızın Günlüğünde* "Hırsızlık zevkimin kaynağını bilemiyorum. Çocukken, koruyucu ailemi çalışıyordum... On yaşında sevdiğim ve fakirliklerini bildiğim insanları vicdan azabı duymadan çalışıyordum. Bu fark edildi. Hırsız kelimesinin beni derinden yaraladığını sanıyorum."⁸ Her ne kadar Genet bu itirafı yapsa da Genet koruyucu ailesinden başka kimseden bir şey çalmamıştır. Koruyucu aileye verildiğinde daha yedi aylık bir bebek idi. Bu ailede büyüdü, onları akıl çağına gelinceye kadar öz ailesi gibi bildi. Ancak akli kesmeye başladığı zaman gerçek ailesi olmadığını anlasa bile koruyucu ailesinin çok kötü insanlar olmaması onun koruyucu ailesine karşı olan tutumunda pek fazla değişiklik yapmamıştır.

Genet'nin sıkıntısı daha çok diğer köylülerin genel olarak kimsesiz çocuklara karşı tutumlarından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda Genet'nin aldığı paranın miktarı ve amacına bakıldığında pek fazla hırsızlık olarak değerlendirilecek boyutta gözükmemektedir. Zira Morvan'dan Camille Harcq adında bir arkadaşı Genet'nin hırsızlık yapıp yapmadığı sorulduğunda "Onun çaldıkları mı? Oh! Bunlar küçük günahlar. Bunlara hırsızlık denmez! Bonbon almak için annesinden aldığı birkaç bozukluk... Tüm çocuklar bunu yaparlar. Bunlar çocukça aşırımlar..." (Sartre, 70) Genet yaptığı kötü eylemin adına kitap yazmış biri olarak adeta bu kitabında hırsızlıklarının çetelesini tutmuştur. O çocukluğunda Morvan'da özgürlük düşleri kurmasına kurdu ama kendisini bekleyen kötülükleri hesaba katmamıştı. Sanat okulundan kaçınca parasız pulsuz kalmıştı. Ne sığınacak bir kimsesi, ne de başını sokacak bir yeri vardı. Adeta sudan çıkmış balık gibi ortada kalmıştı. Aç, susuz ve kendisini bekleyen kötülüklerin cehenneminde yapacağı pek fazla şey yoktu. Kurtulduğunu sandığı Morvan'ı arar olmuştu. Düş kırıklığı daha özgürlüğünün ilk günlerinde yakasına yapışmıştı. Nice sokaklarında çaresiz düşleri ve pişmanlıkları arasında sıkışıp kalmıştı. Bir hafta sonra yakalanıp kuruma teslim edildi.

Genet Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından okuluna teslim edildikten sonra bir kör sanatçının yanına rehber ve sekreter olarak yerleştirilir. Ama çok geçmeden onun paralarını çaldıktan sonra kendisini Metray ceza evinde bulur. (Dichy-Fouché, 66) Genet bundan böyle ilk hırsızlık denemesini yapmış ve piç damgası yanında kendisini derinden etkilese de hırsız damgası

⁷ibid. 47-48

⁸ibid. P.41

da onun sıfatları arasına girmiştir. Genet'yi suça iten şeylerden biri İlkokuldan sonra göstermiş olduğu büyük gayret ve zahmete karşın yasal statüsünün *çiftlik uşağı* ya da hizmetçi olarak belirlenmesi ve istediği bir okulda okuyamamasıdır. Ayrıca romanlarda okuduğu yerlerin tasvirlerinin büyüünde kaldığından bir an önce oraları gezme arzusuna kapılır, ancak para sorunu söz konusudur. "Param yok, yolculuklar için lazım ve yolculuğa bayılıyorum." demektir. Genet hayallerini uygulayabilmek için yanına yerleştirildiği ve kendisine emanet edilen gözleri görmeyen şarkıcıyı soyarak suç dünyasına gerçek anlamda adımını atar. Bundan sonra diğer suçlar bir biri ardına gelmeye başlar. Genet özgürlüğün sarhoşluğu içerisinde sokakların cazibesine kapılır. Ayrıca Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yaptırılan muayenelerinde "15 yaşında genç Jean Genet aslında özel bakım gerektiren bir kısım zihinsel zayıflık ve istikrarsızlık belirtileri sunmaktadır."¹⁰ Bu durum aslında tüm ailesiz çocukların psikolojik sorunlar taşıdığını açık bir şekilde göstermektedir.

Genet trende biletsiz yakalanır ve polise teslim edilir. İlk suçun işlenmesinden sonra, şimdi kadın hapisanesi, eskiden kadın manastırı olan Küçük Roquette'te hakim karşısına çıkacağı yargı gününe kadar tek kişilik hücrede bekletilir. Küçük Roquette'in yarı yarıya siyah beyaz boyanmış duvarlarının Genet yıllar sonra Gülün Mucizesi adlı romanında sorgulamasını yaptığını görmekteyiz.(Genet,268) Bu renklerin anlamlandırmasında beyazdan siyaha geçişin Genet'yi önünde kara günlerin beklediği anlamına geldiğini ifade etmektedir. Genet'nin gözünden kaçmayan burada siyah rengin olumsuz havasıdır. Genet'nin belleğine yerlesen "Siyahın en dikkat çekici özelliği hiçbir olumlu anlamının bulunmamasıdır"¹¹ Küçük Roquette'den sonra Genet'nin hayatı hapisanelerde geçecektir. Küçük Roquette'ten bir müddet kaldıktan sonra hakim karşısına çıkarılır. Daha sonra on beş yaşındayken üç aylığına Metray ıslahevine konulur. Özgürlüğüne kavuştuğunda henüz akli başına gelmiş sayılmazdı. Dışarı çıktığında serseri hayatına devam etmekten başka çaresi yoktu. Cebinde tek metelik, kalacak belli bir yer ve gidecek kimsesi yoktu. Trene de Orleans'a gitmek üzere Paris'ten binmiş, parası olmadığı için bilet alamamıştı. Değişen bir şey olmayacaktı onun için, çünkü onu bekleyen sokaklardan, o sokaklarda onu kucaklayacak kötü insanlardan başka gidecek yeri yoktu. Öyle de oldu. Yerleştirildiği çiftlik uşaklığından kaçtığı anda akıllanmayacağı anlaşılan Genet olgunluğuna kadar çıkmamak üzere ıslahevini tekrar boylar. Ancak Genet'ye göre içerisi dışarıdan çok daha berbattır.

Genet'nin kendini dışlayan dünyayla başı derteydi. Akıl sağlığı tam anlamıyla yerinde olmayan, Genet'nin kayıtlarda ki sıfatı hatalı, kusurlu olmaktan sorunlu, çetin olarak değişmiş, Genet kendisine yer bulamadığı, pislige bulanmış dünyası ile savaşa girmişti. Ona onun diliyle cevap vermeye başladı. Tüm pisliklere olabildiğince bulaştı. Diğer bir ifade ile O suça bulaşmıştı bi kere. Resmi kayıtlara göre Genet'nin içeri atılmasının sebebi Serserilik ve trene biletsiz binme ve Demir yolu görevlilerine kötü davranma. Bu gibi suçların hepsinin hergün binlerce kişi tarafından işlendiği ve çoğu zaman polis karakoluna bile götürülmeden ya da karakolda küçük bir işlemden sonra sonlandırıldığı bilinmektedir. Ancak Genet Konusunda tüm raporların toplamından; onun hayalci, maceraperest, kimsesiz evsiz barksız, işsiz güçsüz, gidecek yeri olmayan, çetin, isyancı, yerleştirildiği çiftlik ve kişilerin yanından firar eden bir karakter ve şartlara sahip olmasından sanki çocuk esirgeme kurumunun yetkililerinin düşünceleri doğrultusunda hakim aceleyle ve yasalarda yeri olmadan, daha on sekiz yaşından küçük olması ve çocuk yasalarına göre yargılanması gerekirken, Genet'ye özel bir yargılama biçimi oluşturulmuş, dosyasında bazı ifadelerin okunmaz olmaz, cümlelerin yarım kalması gibi durumların ve benzer olayların da karşılaştırılması ile tüm şartlar aleyhine düşünülmüş ve hapisane yolu açılmıştır. Diğer bir ifade ile Genet gözden çıkarılmış, çocuklar için dışarıdan daha teklikeli ve pisliklerin kol gezdiği, girenin bu pisliklere

⁹Dichy-Fouché, p.89

¹⁰İbid. P.92

¹¹ Türkoğlu, Sadık (2003) *Anlatım ve Değişimlerde Renklerin Dili*, KKEFD. s.277-290 Erzurum, KKEF. Ofset Tesisleri.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

bulaşmadan çıkamadığı hapisaneyeye aceleyle ve tam gerekçeler oluşmadan koyulmuştur.(Dichy-Fouché,106-107)

Genet asıl suçu burada suçlular arasında öğrenir, asıl suça burada bulaşır. Yaşamdaki yerinin kötü ve kötülüklerin kol gezdiği yerler olduğunu, ancak kötülükle hayatını idame edeceğini anlamış bulaşmış olduğu suçu da kendisine bulaştırmıştır. Bundan böyle ne o suça uzak duracak ne de suç ona. Genet sahipsizdi ve onu koruyacak, kollayacak kimsesi yoktu. Morvan'ı unutmayacaktı Genet ama Metray'ıda hemen hemen tüm eserlerinde işleyecek, 1948 de kaleme almış olduğu *L'EnfantCriminel* adlı radyo programında GenetMetray'da yaşadıklarını, yaşananları, kimsenin hapisane dışında anlatamadıklarını, ya da anlatılanlara kimsenin inanmadığı gerçek gerçekleri yaşayanın dilinden hitap ederek, kendi yaşamında işlemiş olduğu suçların kaynağının da Metray'ın olduğunu ifade edecektir.

Genet'nin eşcinsellik sürecide hırsızlıklarıyla aynı zamanlı gelişmiş, kökleri Morvan'da filizlenmiştir. 1914 savası ile Genet'nin koruyucu aleye verildiği civar köylerin yaşam biçimlerinin alt üst olduğunu görmekteyiz. Kasaba büyük bir oranda erkeklerden arındırılıyor. Bu Genet'nin tamamı bayanlardan oluşan bir topluluk içerisinde uzun süre kalması, kadınların çocukların varlığını ve duygularını hiçe sayarak kendi aralarında uygunsuz davranışlar sergilemeleri, Genet ve Genet gibi diğer çocukların duygusal ve cinsel gelişimlerini etkiledikleri görülmektedir.(Dichy) Her ailesiz çocuk gibi Genet de sorunludur. Sorunlu çocukların yapmak istedikleri şey kendilerini bir şekilde ispat etmek, fark edilmelerini sağlamaktır. GenetMorvan'daSolange isminde kendi yaşında bir kıza duygusal yakınlık gösterir. Hatta kendisi ilk zamanlar herkes gibi feminin düşler kurduğunu, normal karşı cinse ilgi duyduğunu belirtir. Ancak yaşama tutunduğu bu köyde köylülerin değişik kötü hitap biçimleri, maruz kaldığı tüm kötü muameleler, annesizlik ve babasızlık gibi tüm olumsuz şartlar çocuklar üzerinde psikolojik sorunlar yaratmış Genet'de de daha önce bahsedildiği gibi anormal davranışlar ortaya çıkmıştır.(Dichy-Fouché,71-72) Genet bu içine istemeden düştüğü durumu şöyle özetler. “Çocukluğumda bir travma ruhumu alt üst etti. Bundan kaynaklandığını düşünüyorum: bazı şoklardan sonra yaşamayı reddettim. Fakat açıkçası ölmemi de mantiki olarak göze alamadım. Dünyayı reddetmeye devam ederek sembolik olarak hayatımı yaşadım. Böylece içgüdü beni bizzat kendi cinsime götürdü.”¹²Genet'nin eşcinsel yaklaşımlarında çocukluğunda yaşadıkları etkili olmuştur. Metray cezaevinde de aynı cinsiyetten insanların olması, eşcinsel ilişkilerin yaşanması, birilerinin bu iş üzerinden para kazanması veya birilerinin zor kullanması, güçsüzlerin veya daha küçük yaşta olanların cinsel şiddete maruz kalması, yönetimin göz yumması veya kendi parmağının bu işin içinde olması gibi olumsuz şartlar tutukluların dünyasında sıra dışı kararlar almalarına ya da sapkın yollara sürüklenmelerine sebebiyet vermektedir. Genet de bu muameleye maruz kalmış ve hayatının büyük bir kısmını eşcinsellik yaparak geçirmiştir. Genet yaptığı kötü işin bilincindedir, içine düştüğü çukurun ne denli derin ve utan verici olduğunu şöyle özetler *Hırsızın Günlüğü*'nde: “Utaniyordum. Üzerinde ahlak yasalarının mevcut yaşamın kurallarını tesis ettiği bir ülkeye gitmek isterdim.”(131) Genet*Fragmanlar*'ında da “lanet bir şey” ve “pis” diyerek düşüncelerini ifade eder.Günlüğü'nde “Berlin'de yaşamak için Fahişeliği seçtim.”(131) diyerek bir bakıma başka çaresinin olmadığını ifade etmektedir.

Yaşamayı reddetmesi, yaşamdaki değerlerin kendisini hiçbir şekilde koruyamamaları, yaşamaya tutunmaya çalıştığı dünyada kendisine bir elin uzanmaması Genet'nin eşcinsel yola sapmasında ki etkenlerdir.

Birçok yönlü eser kaleme alan Jean Genet *Hırsızın Günlüğü*'de baştan sona kendi gerçeğini yaşadığı dünya gerçeğinde kaleme almış bir yazar. “Yaşamın en ücra köşelerine, hırsızların,

¹²White, Edmund, *Jean Genet*, Gallimard, Paris, 1993, p.384

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

fahişelerin, eşcinsellerin, pezevenklerin dünyasına son derece şiirsel bir dille, derin ve incelikli ruhsal çözümlenmelerle nüfuz eden Hırsızın Günlüğü, aynı zamanda erkek bedenine düzölmüş en edebi övgülere rastlanılan bir yapıttır. Erkek egemen toplumun iktidarına, söylemlerine ve davranış kodlarına hem 'karşı'dan meydan okumuş, hem de bu iktidarın 'erkek' ve 'polis' nitelikleriyle özdeşleşmenin küçültücü hazzını yaşamış olan Genet, kendi deyimiyle 'korkak, hain, hırsız ve eşcinsel'dir. O, aşağılanmanın ve kendini aşağılamanın en üst mertebesinde bir 'aziz' gibi dolanırken, tamamen dışında kaldığı 'bizim dünyamı'a tuttuğu aynada, ahlakdışılığın, ihanetin, şiddetin imgelerini bir geçit töreni görkemi içinde seyrettirir. Yeraltında yaşayan, toplum dışı bu 'serseri'nin hayatı, birçok insanın dokunmaya bile cesaret edemediği kimi değerlere hayatın içinden yapılan bir saldırdır. Bu hayat Hırsızın Günlüğünde bir şiire, fakat vahşi bir şiire dönüşmüştür. Hırsızın Günlüğü, yanibaşımızda duran ve görmezden gelinen bir dünyanın içerden betimlenişidir."¹³

Genet'nin Mesajı

Genet çok istese de içine düştüğü bu çirkeften bir türlü çıkamamıştır. Ona göre "bu şeytani tanrı olmaya zorlamaktır."¹⁴Yukarıda ki bölümlerde Genet'yi suç işlemeye götüren sebepleri özetleye çalıştık. Genet bu sebepler üzerinde ısrarla durmakta, sosyal düzenin temelini teşkil eden aile düzenini belirterek, sağlıklı ailelerden sağlıklı çocuklar, sağlıklı çocuklardan sağlıklı vatandaşlar, sağlıklı vatandaşlardan sağlık toplum olacağını ileri sürmektedir. Genet Hayatı boyunca bir anne arayışı içerisine girmiş, bu arayış saplantı halini almıştır. Genet annesine kavuşsaydı bu sefer baba arayışına girip hayatını onu bulmaya adayacaktı.

Suçta bulaşmamanın önemi üzerinde duran Genet, insan bir kere hapse girmemeli, eğer birkere hapse girmişse 2 kez girmesinin de bir önemi yoktur. Bir taraftan insan hapse girme korkusunu yenerken diğer taraftan insanların gözü önünde lekelenmiştir. Artık hapse girse de girmese de onu tanıyanlar onu bir suçlu statüsünde değerlendireceklerdir. İnsan bir kere çalmışsa artık o hırsızdır. Öncelikle kendi öz benliğinde, kendi öz değerlendirmesinde hırsızdır. Başkaları da bu niteliğini asla unutmazlar. Güven sarsılmıştır bir kere geri dönüşü imkânsıdır. Bir kez hırsız olmuşsa insan hırsızdır. Suça bulaşmamalı asla.

Genet bir modeldir. Yani kendisini model olarak sunar. Genet dibine kadar suça bulaşmış bir modeldir. İçinden çıkmaya çalıştıkça battığı, her gelenin onu batırmaya çalıştığı yaşam sürecini bize bir örnek olarak sunar. Bizzat baş aktördür bu çirkefliliğin sahnelendiği, insanın değerinin olmadığı, ezilenle ezenin yaşam gerçeğinin oynadığı bu çamurlu dünya. Kendini oynadığı aslında suçunkol gezdiği dünyasının gerçekleridir. Suçlunun suçluyla kol kola gezdiği dünyanın gerçekleridir.

Genet hırsız, yankesici, serseri, eşcinsel ve diğerleri, bütün bunlar lanetli yazar Genet'nin lanetlediği şeyler. Aslında Genet duygusal bir insandır. Aynı zamanda korkaktır. Genet hayatı boyunca bir anne korumasına muhtaç olmuş bir türlü bu duygusunu yenememiştir. Ancak başkalarını korumaya alarak bir nebze bu hislerini yaşama yolunu bulmuştur. Genet çaldıklarını dilencilerle paylaşır, yaşlıları kollar, özürlülere yardım eder, körlerin caddeyi geçmelerine eşlik eder. Hatta hapiste yazdığı piyeslerinin parasını cebine koymadan başkasının akan çatıtının yenilenmesine kullanılmasını ister. Genet otel odasında, ölü bulunmuş evsiz barksız biri olarak dünyada tek istediği şeyin dünyada hiçbir kimsenin herhangi bir sıkıntı çekmemesidir.

Genet başka ırktan, başka dinden insanlara yardım eder. Toplumları, milletleri, dinleri tüm yerleşmiş kuralları sorgular. Filistinlinin vatan sevdasını Sevdalı tutsak adlı romanında antalar.

¹³ <http://kitap.antoloji.com/hirsizin-gunlugu-kitabi/>

Şatila katliamına göz yuman dünyaya o günleri asla unutturmayacak her şeyi tüm çıplaklığı ile gözler önüne seren bir kitap hediye eder. Farklı dinleri ve farklı ırkları bir arada işler. Sömürgecilik, ırkçılık onun kalemiyle, onun düşünceleriyle ilk defa sahnelerde sunulur. Yer altı dünyasının, hapisanelerin, ipliğini pazara çıkararak eserler verir. O sadece kendini anlatırken tüm dünyaya hitap ediyor, tüm dünyayı anlatıyordu. Kendisine tuttu aynanın tılsımı o kadar etkiliydi ki tüm dünyayı yansıtıyordu. Dilinin gücü aynasına yansıyor, düşmanına kendi diliyle vuruyordu.

Yazmış olduğu eserlerinin başlıklarının çarpıcılığı mesajlarının amacını ve etkisini belli etmektedir. Çok sayıda siyasi yazmış olduğu siyasi yazılarını Açık Düşman adlı eserinde bir araya getirmiş, bu yazılarında daima haklının tarafında haklı için mücadele etmiştir.

Genet kötüyü yaşayıp kötülüklerin en ince ayrıntılarını göstererek iyinin peşine düşmüş, kötünün kavranılmasıyla ancak kötüden uzak durulabileceğini, iyi kötünden hareketle yakalanabileceğini düşünür. Amacı insanlığı, dünyayı özellikle çocukları kötülüklerden korumak, dünyayı yaşanılabilir kılmaktır. Çocukluğundan beri kimsesi ve hiçbir şeyi olmayan Genet otel odasında şüpheli ölümünün ardından geride bıraktığı bir şeyi yoktur. Ancak her ölümlü gibi onunda bu dünyada tek sahip olduğu şey iki metrelik mezarıdır.

KAYNAKÇA

- DICHY, Albert-Fouché PASCAL (1989). *Jean Genet Essai de Chronologie 1910-1944*, Bibliotheque de la Littérature française, Paris
- GENET, Jean (1949). *Journal du voleur*, Ed. Gallimard, Paris
- GENET, Jean (1956). *Le Balcon*, Edition définitive, Paris
- GENET, Jean (1991). *Paravanlar*, Remzi Kitabevi, Çev. Sösi Dolanoğlu, İstanbul
- GENET, Jean (1994). *Le Baigne, L'Arbalète*, Paris
- GENET, Jean (1965). *Haute Surveillance*, Gallimard, Paris
- GENET, Jean (1959). *LES NEGRES Pour Jouer les Nègres*, Gallimard, Paris
- TÜRKOĞLU, Sadık (2003). KKEFD. anlatım ve deyimlerde Renklerin dili, s.277-290 Erzurum, KKEF. Ofset Tesisleri.
- WHITE, Edmund (1993). *Jean Genet*, Gallimard, Paris.
- <http://kitap.antoloji.com/hirsizin-gunlugu-kitabi/>

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

